

Nr 14.

Av herr **Persson** i Fritorp, *angående förfarandet i vissa fall vid val av ledamöter i riksdagens första kammare.*

Det spörsmål, som jag härmed vågar draga under riksdagens prövning, är ett led i de strävanden, som tidsläget ålägger oss alla, nämligen sparsamhet, och i den fråga jag påkallar uppmärksamhet, nämligen sättet att utse ledamöter i riksdagens första kammare i de valkretsar, som bestå av mera än ett län, kan det sparas både tid och pengar.

Enligt gällande bestämmelser skall, där två eller flera län äro sammanförda till en valkrets, valet förrättas å tid och ställe, som Konungen bestämmer.

De landsting, som sålunda sammanförts, äro: Stockholm-Uppsala, Södermanland-Västmanland, Kalmar läns södra och norra-Gotlands, Kronobergs-Halland, Blekinge-Kristianstads, Västernorrland-Jämtland samt Västerbotten-Norrbotten.

Som bekant förrättades 1923 val i tredje gruppen, vilken omfattar Södermanlands-Västmanlands samt Blekinge-Kristianstads läns landstings valkretsar, och förrättades valen för den förstnämnda valkretsen i Västerås och för den senare i Karlskrona.

Enligt vad jag inhämtat, uppgick resekostnaden för Kristianstads läns landsting till kronor 1,123: 20, vartill kommer dagtraktamente för 52 landstingsmän å 12 kronor = 624: — kronor, alltså tillsammans kronor 1,747: 20 och, efter vad landstingsdirektören i Södermanlands län meddelat, utgjorde kostnaden för detta landstings resa kronor 2,422: 20.

Det torde vara mycket vanligt, ja nästan regel, att respektive partigrupper på förhand uppgjort sina kandidatlistor, så att hela uppgiften för vederbörande landstingsledamöter att på allmän bekostnad företaga den långa resan är att avlämna sin röstsedel.

Att valsedlarna i förväg måste vara klara, torde f. ö. bero jämväl därpå, att tiden för valförrättningen avpassas med hänsyn till lämplig tåglägenhet, som i sin ordning förhindrar vidare överläggningar inom eller mellan partigrupperna, och ännu mindre tryckning av valsedlar.

Det förefaller mig uppenbart, att i detta ärende en förenkling icke bara är önskvärd utan jämväl genomförbar samt icke föra med sig någon olägenhet.

Jag förbiser icke, att, om en ändring i antytt syfte blir riksdagens beslut, så komma allt fortfarande elektorerna i ett par av de städer, som icke deltaga i landsting, men välja tillsammans med något landsting, att vid första kammarval nödgas resa till annan ort.

Vidkommande Malmö och Gävle, kunna dessa städer lämnas ur räkningen, därför att valen förrättas i respektive städer, vadan det allenast gäller elektorerna i Norrköping, som måste resa till Linköping samt Hälsingborgs till Malmö.

Det ringa antal det här gäller och den korta resa dessa elektorer för uppdragets fullgörande måste göra, synes icke vara av den omfattning att härutinnan göra en förändring erforderlig.

Jag påyrkar alltså förändrat valförfarande i de valkretsar, bestående av mera än *ett* län, och olika utvägar torde vara tänkbara att åstadkomma en förenkling. Bäst synes mig den vara, att valet förrättas samtidigt i de landsting, som höra till valkretsen — å förslagsvis landstingets tredje sammanträdesdag, samt att valsedlarna under försegling insändas till länsstyrelsen i det län, Konungen bestämmer, vilken myndighet det åligger snarast verkställa sammanräkningen och övriga till valet hörande åtgärder.

Med stöd av vad jag sålunda anfört, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen beslutar sådan ändring i vallagen, att vid val av ledamöter i första kammaren, där valkrets utgöres av flera län eller landstingsområden, valet förrättas sålunda, att varje landsting för sig verkställer den del av valförrättningen, som innefattar valsedlarnas avlämnande, varefter det skall ankomma på den länsstyrelse, som Konungen bestämmer, att slutföra valförrättningen medelst rösternas sammanräknande och övriga till valet hörande åtgärder samt att vederbörande utskott måtte utforma lagtexten.

Stockholm den 15 januari 1924.

Sven Persson,
Fritorp.
